

DISCOVERING
EUROPEAN
NEIGHBOURS IN
THE 3RD
AGE

Upoznajmo evropske susede u trećem dobu!

RM

RM je rođena u dobrostojećoj građanskoj porodici 1953. godine u Beogradu, gde je provela ceo život u istoj porodičnoj zgradi. Diplomirani veterinar, magistar biologije, radno aktivna i danas. Evropljanka je i građanka sveta po opredeljenju. Po opredeljenju je i vegeterijanka. RM voli da priča o istoriji svoje porodice i razgovor sa njom je tekao lako.

Odrasla je sa majkom, ocem i dedom i babom sa majčine strane. Važnu ulogu u njenom životu je imao ujak, koji je živio u inostranstvu. Svoje detinjstvo opisuje „kao vrlo bajkovito“, jedinica koja je obasipana pažnjom i ljubavlju, što joj je kasnije, po njenim rečima, pomoglo da prevaziđe sve životne teškoće i „učinilo je snažnom osobom“.

Majčini roditelji su poreklom iz Vojvodine, tadašnja Austrougarska, deda – pravnik i beležnik, baka domaćica, završila je Srednju žensku školu . Oboje iz imućnih porodica. Deda kao dobrovoljac učestvuje u odbrani Beograda.

U Kraljevini Jugoslaviji, deda je radeći stekao mnogo prijatelja raznih vera, iako lično nije bio vernik. To ga je spasilo 1941. godine kada je zemlja okupirana i kada „većina njegovih prijatelja nije preživela. Njemu je kao milost dozvoljeno da za 24 sata napusti mesto.

Dolaze u Beograd, gde su imali pet stanova. Ne želeći da radi u državnoj službi za vreme rata, prodaju jedan stan i od toga žive četiri godine.

Očeve roditelje RM zna samo iz priče, jer su nastradali 1944. u savezničkom bombardovanju Beograda. Poginula je baka, obe očeve sestre, a otac i deda su teško ranjeni. Od posledica ranjavanja deda je preminuo 1947. godine.

Deda po ocu je poreklom iz Trebinja. Imao je niz odlikovanja iz I i II balkanskog rata, kao i iz I svetskog rata. Završio je Građevinski fakultet u Beogradu. Između dva svetska rata je bio je vrlo politički aktivan u Pirotu i Beogradu. Bio je odbornik u opštini i skupštini.

Baka (očeva majka) je rođena u Švajcarskoj od oca Čeha i majke Švajcarkinje. Njeni roditelji su došli u Srbiju oko 1870. Bili su katolici, ali baka i njena sestra su posle bakine udaje prešle u pravoslavlje. Bakin otac je radio u državnoj štampariji kao šef tipografije. Po rečima RM, „bili su avanturisti“ i doneli su nešto novo maloj, nerazvijenoj kneževini Srbiji.

Porodična zgrada u kojoj su živeli, a koja je imala tri stana i niz lokala, je 1959. godine nacionalizovana. Lokali su srušeni, dati Saveznom sekretarijatu unutrašnjih poslova, a porodici je ostao na korišćenje jedan veliki stan.

RM je 1960. pošla u osnovnu, polu-eksperimentalnu, školu u blizini stana. U školi su ih podučavali profesori iz čuvenih muzičkih i baletskih škola, tražeći talente. Igrala je balet, ali je odustala posle par godina, na žalost svoje majke i radost njenog oca.

Bila je odličan đak u osnovnoj školi. Gimnaziju nije volela i učila je samo predmete koje je volela: biologiju, hemiju, fiziku i istoriju, naročito stari i srednji vek.

Videvši uživo Akropolj, čitajući Jansena, poželela je da studira Istoriju umetnosti, ali su roditelji bili kategorično protiv i tražili su da studira nešto praktično.

1972. je konkurisala i bila primljena na tri fakulteta: istoriji umetnosti, biologiji i veterini. Mada bi roditelji verovatno uvažili bilo koju njenu želju, ona iz inata upisuje i završava veterinu.

Krajem 80-tih magistrirala je biologiju. Na predlog ujaka, koga voli i čije mišljenje ceni, priprema magistarski rad o orlovima, sa idejom da kasnije otputuje kod njega u Argentinu. Ali njegova iznenadna smrt je u tome sprečava.

U razmaku od devet godina umrli su svi njeni bližnji. U njihovim poslednjim mesecima se o svima požrtvovano brinula.

Posle studija kratko je radila u Prirodnjačkom muzeju u Beogradu.

Od 1987. do 1995. bavila se prodajom slika za svoju rođaku iz Amerike koja je tamo bila kao art-diler. Baveći se tim poslom upoznala je mnogo slikara i vajara. Neki od njih su joj postali prijatelji.

Od 1995. menja profesiju i počinje da radi u detektivskoj agenciji. Tamo je radila do 2007. godine.

Onda, 2007. godine, počela je da se bavi menadžmentom sopstvenih nekretnina.

Ima višedecenijskog partnera, ali nikada nisu živeli zajedno. Nije se udavala. Nema dece.

Nema penziju i to je ne opterećuje. Uvek je živela u dobrim materijalnim uslovima.

RM je vrlo vezana za svoju porodicu. Istražuje njenu istoriju po arhivima. „Moja porodica je za mene bila univerzum.“

Sa mamom je od malena išla u pozorište, bioskope, muzeje i na razne druge kulturne događaje. Prva muzika koju je čula i zavolela je bio džez, koji je otac svirao sa svojim prijateljima na kućnim zabavama.

Sa bakom je odlazila u šetnje na Kalemegdan, do Saborne Crkve i u poslastičarnice. Baka je bila izvanredna kuvarica i pasionirani čitalac, a RM kaže da je to „ostalo u tradiciji i ženskoj priči. I moja mama bila odlična kuvarica, zavolela je jako da kuva kao i ja. Ali mi nikada nismo razmišljali o tome da je to obaveza da se radi, nego je to zadovoljstvo i kreativnost. U isto vreme čitala se Politika od prve strane, a ne zadnje, Kumranski rukopisi, razne knjige, raspravljalo se...“. Sa dekom je često odlazila na izlete do konaka Kneza Miloša i to je bilo „samo neko njihovo vreme“.

Sa celom porodicom često je putovala u inostranstvu, videla i istok i zapad. Seća se da joj u Veneciji, baka - antikomunista govorila: „Pogledaj kako je ovde sve lepo, ali obrati pažnju na konobara, on ima 70 godina i mora da radi. To je kapitalizam.“

Njen radni dan počinje ujutru sa kafom. RM radi od kuće. Na internetu pogleda situaciju sa nekretninama. Ruča i nahrani veliki broj maca i ptica. Odlazi u razne institucije i arhive do 16-17 časova. Ponovo hrani ljubimce. Predveče odlazi u šetnju i kupovinu namirnica. Ide isključivo peške ili taksijem. Leže kasno, prevodeći vreme na internetu, čitajući strane novine i knjige. Ponekad pogleda neki zanimljiv tok-šou, seriju ili film.

RM je mladolika, lepa žena. Kaže: „Vreme me je ne volelo, nego obožavalo!“ Prodorna je, van svih kalupa, maksimalno aktivna. Veliki je borac za prava životinja i zaštitu prirode. Decenijama potpisuje i deli preko društvenih mreža na stotine peticija. Angažuje se na lečenju i sterilisanju životinja, aktivno saraduje sa Udruženjima za zaštitu životinja i prirode. Pokušava da napravi svoju Fondaciju i okupi ljude sličnog razmišljanja. Požrtvovan je prijatelj u nevolji.

Ne razmišlja o starosti. Primećuje da se većina ljudi „okameni“ kad ode u penziju i onda bukvalno čekaju da umru. Njen deda je teško podneo penziju. RM kaže da je za njega bila kazna da ne radi. Ipak, ubrzo po penzionisanju se ponovo aktivirao i radio je do kraja života.

RM smatra, citirajući omiljenog Junga, – „da bi čovek ostao živ, treba da uvek ostane radoznao, da bude što aktivniji i zadovoljan na kraju dana ako je nešto novo naučio.“ „Dok god možemo da radimo ono što volimo nismo stari!“ Ističe da su najmoćniji ljudi na svetu stari. U njenom poslu sa nekretninama, pri skupljanju informacija za lokaciju, vodeću ulogu imaju žene od 45-80 godina, jer ljudi imaju više poverenja i lakše stupaju u komunikaciju sa starijim ženama.

„Godine ne određuju koliko je neko star, nego hod, stav, način razmišljanja, pogled i pokret.“ Naučila je da ne postoji generacijski jaz, deda je često bio savremeniji u stavovima od njene majke.

Ne razmišlja o bolestima. „Ništa ne kontrolišem, samim tim sam dobro“. „Dok trajem nek’ lajem“. Otac je redovno išao kod lekara i živeo je kraće od majke, koja uopšte nije išla. Treba biti aktivan uprkos bolesti, „biti fizički i psihički zdrav i imati jasne ciljeve.“

Mladima bi poručila da „uvek prate svoje snove, ali da ti snovi treba da budu realni. Za to realni mislim da mnogo puta, makar na indirektan način, mogu iskustva starijih da im pomognu, ne da im neko soli pamet, već da im nešto kaže da oni budu realni i da budu maksimalistički.“

U Beogradu početkom marta 2020.

Radmila Krunic

